

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 29

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ В УМОВАХ ГІПЕРІНФЛЯЦІЇ*

СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1. Цей Стандарт слід застосовувати до фінансових звітів, зокрема до консолідованих фінансових звітів будь-якого суб'єкта господарювання, функціональною валютою якого є валюта країни з гіперінфляційною економікою.
2. У країні з гіперінфляційною економікою звітність про результати операційної діяльності та фінансовий стан, подана в місцевій валюті без перерахунку, є некорисною. Купівельна спроможність грошей втрачається настільки швидко, що порівняння сум, отриманих від операцій та інших подій, що мали місце в різні проміжки часу, навіть у той самий звітний період, уводить в оману.
3. Цей Стандарт не встановлює абсолютного рівня, на якому вважається, що виникає гіперінфляція. Необхідність перераховувати фінансові звіти згідно з цим Стандартом є питанням судження. Показником гіперінфляції є характеристики економічного середовища в країні, які включають таке (але не обмежуються цим):
  - а) основна маса населення віддає перевагу збереженню своїх цінностей у формі немонетарних активів або у відносно стабільній іноземній валюті. Суми, утримувані в національній валюті, негайно інвестуються для збереження купівельної спроможності;
  - б) основна маса населення розглядає грошові суми не в національній грошовій одиниці, а у відносно стабільній іноземній валюті. Ціни можуть також наводитися в цій валюті;
  - в) продаж та придбання в кредит здійснюється за цінами, які компенсують очікувану втрату купівельної спроможності протягом строку кредиту, навіть якщо цей строк є коротким;
  - г) відсоткові ставки, заробітна плата та ціни індексуються згідно індексу цін;
  - г) кумулятивний темп інфляції за трирічний період наближається до 100% або перевищує цей рівень.
4. Вважається за краще, щоб усі суб'єкти господарювання, які звітують у валюті тієї самої країни з гіперінфляційною економікою, застосовували цей Стандарт, починаючи з тієї самої дати. Проте цей Стандарт застосовують до фінансових звітів будь-якого суб'єкта господарювання з початку звітного періоду, в якому

* Відповідно до „Вдосконалень МСФЗ”, виданих у травні 2008 року, Рада внесла зміни до термінів, що використовуються в МСБО 29, для узгодженості з іншими МСФЗ, а саме: а) „ринкова вартість” була замінена терміном „справедлива вартість”, а б) „результати (операційної) діяльності” та „чистий прибуток” були замінені на „прибуток або збиток”.

суб'єкт господарювання визначив існування гіперінфляції в країні, у національній валюті якої подається звітність.

ПЕРЕРАХУНОК ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ

5. Ціни змінюються з часом у результаті дії різних специфічних або загальних політичних, економічних та соціальних факторів. Специфічні фактори (наприклад, зміни попиту та пропозиції або зміни технології) можуть спричинити те, що окремі ціни значно підвищуються або знижуються незалежно одна від одної. Крім того, загальні чинники можуть привести до змін загального рівня цін, а отже, і загальної купівельної спроможності грошей.
6. Суб'єкти господарювання, які складають фінансові звіти на основі історичної собівартості, не враховують змін загального рівня цін або зростання конкретних цін на утримувані суб'єктом господарювання активи чи зобов'язання. Винятком є ті активи або зобов'язання, які суб'єкт господарювання оцінює за справедливою вартістю відповідно до вимог або ж за власним вибором. Наприклад, переоцінку основних засобів можна здійснювати до справедливої вартості, а оцінку біологічних активів згідно вимог слід, як правило, робити за справедливою вартістю. Проте деякі суб'єкти господарювання подають основні фінансові звіти, базовані на поточній собівартості, яка відображає вплив змін конкретних цін на утримувані активи.
7. В умовах гіперінфляції фінансові звіти, незалежно від того, чи базуються вони на підході за історичною або поточною собівартістю, корисні лише тоді, коли вони виражені в одиниці виміру, яка діє наприкінці звітного періоду. Отже, цей Стандарт застосовується до фінансових звітів суб'єктів господарювання, що подають звітність у валюті країни з гіперінфляційною економікою. Не дозволяється подавати інформацію, необхідну згідно з цим Стандартом, у вигляді додатка до неперерахованих фінансових звітів. Окрім того, не рекомендується окреме подання фінансових звітів до їх перерахування.
8. **Фінансові звіти суб'єкта господарювання, функціональною валютою якого є валюта країни з гіперінфляційною економікою, незалежно від підходу – за історичною чи поточною собівартістю – мають бути виражені в одиниці виміру, що діє в кінці звітного періоду. Відповідні дані для попереднього періоду, що вимагаються згідно з МСБО 1 „Подання фінансових звітів” (переглянутого у 2007 році), а також будь-яка інформація, що стосується попередніх періодів, також має бути викладена в одиниці виміру, яка діє наприкінці звітного періоду. З метою подання порівняльних сум в іншій валюті подання застосовують параграфи 42 б) та 43 МСБО 21 „Вплив змін валютних курсів”.**
9. **Прибуток або збиток від чистої монетарної позиції слід включати до прибутку або збитку і розкривати окремо.**
10. Для перерахунків фінансових звітів відповідно до цього Стандарту треба застосовувати певні процедури, а також судження. Послідовне застосування цих

процедур та суджень у різні періоди має важливіше значення, ніж абсолютна точність остаточних сум, включених до перерахованих фінансових звітів.

Фінансові звіти за історичною собівартістю

Звіт про фінансовий стан

11. Суми у звіті про фінансовий стан, які ще не виражені в одиниці виміру, що діє в кінці звітної періоду, перераховуються із застосуванням загального індексу цін.
12. Монетарні статті не перераховуються, оскільки вони вже виражені в одиниці виміру на кінець звітної періоду. Монетарні статті – це утримувані суб'єктом господарювання гроші, а також статті, які мають бути отримані або сплачені у грошовій формі.
13. Активи і зобов'язання, що індексуються відповідно до змін цін (наприклад, індексовані облігації або позики) коригуються згідно з цим індексом з метою визначення суми, не сплаченої за станом на кінець звітної періоду. Ці статті відображаються за цією скоригованою сумою в перерахованому звіті про фінансовий стан.
14. Усі інші активи і зобов'язання є немонетарними. Деякі немонетарні статті відображаються за сумами, що діють на кінець звітної періоду, такі як чиста вартість реалізації та справедлива вартість. Тому вони не перераховуються. Усі інші немонетарні активи і зобов'язання перераховуються.
15. Більшість немонетарних статей відображаються за їхньою собівартістю або собівартістю за вирахуванням амортизації; таким чином, вони виражені в сумах, що діють на дату їх придбання. Перерахована собівартість кожної статті або її собівартість за вирахуванням амортизації визначається шляхом застосування змін загального індексу цін до її історичної собівартості і накопиченої амортизації, починаючи з дати придбання до кінця звітної періоду. Наприклад, основні засоби, запаси сировини і товарів, гудвіл, патенти, торгові марки та подібні активи перераховуються з дати їх придбання. Запаси частково готової та готової продукції перераховуються з дати понесення витрат на придбання та переробку.
16. Детальних записів дат придбання об'єктів основних засобів може не бути або їх не можна оцінити. За таких окремих обставин у перший період застосування цього Стандарту може бути необхідним скористатися незалежною професійною оцінкою вартості об'єктів як основи для перерахування.
17. Може не бути загального індексу цін за ті періоди, за які, згідно з цим Стандартом, треба перерахувати основні засоби. За таких обставин можна скористатися оцінкою на основі, наприклад, змін курсу обміну функціональної валюти на відносно стабільну іноземну валюту.
18. Деякі немонетарні статті (наприклад, основні засоби), дата переоцінки яких відбулася раніше, відображаються за сумами, дійсними на дати, відмінні від дат

- їх придбання або дат підготовки звіту про фінансовий стан. В таких випадках балансова вартість перераховується з дати переоцінки.
19. Перерахована вартість немонетарної статті зменшується, згідно з відповідними МСФЗ, якщо вона перевищує суму очікуваного відшкодування. Наприклад, перераховані суми основних засобів, гудвілу, патентів і торгових марок зменшується до суми очікуваного відшкодування; а перераховані суми запасів зменшуються до чистої вартості реалізації.
  20. Об'єкт інвестування, облік якого здійснюється за методом участі в капіталі, може складати звіти у валюті країни з гіперінфляційною економікою. Звіт про фінансовий стан і Звіт про сукупний прибуток такого об'єкта інвестування перераховуються відповідно до цього Стандарту для обчислення частки інвестора в його чистих активах і в прибутках або збитках. Якщо перераховані фінансові звіти такого об'єкта інвестування виражені в іноземній валюті, їх переводять за курсом при закритті.
  21. Вплив інфляції, як правило, визнається у витратах на позики. Недоречним є і перерахування капітальних видатків, що фінансуються позиками, і капіталізація тієї частини витрат на позики, яка компенсує інфляцію протягом того самого періоду. Ця частина витрат на позики визнається як витрати того періоду, в якому вони були понесені.
  22. Суб'єкт господарювання може придбати активи за угодою, яка дозволяє йому відстрочити платіж без виникнення витрат на сплату відсотків. Якщо неможливо умовно нарахувати суму відсотків, такі активи перераховуються з дати платежу, а не з дати придбання.
  23. [вилучено]
  24. На початку першого періоду застосування цього Стандарту складники власного капіталу (крім нерозподіленого прибутку та будь-якої дооцінки) перераховуються з використанням загального індексу цін з дати, коли ці складники були внесені або виникли іншим чином. Будь-яка дооцінка, що виникла в попередні звітні періоди, виключається. Перерахований нерозподілений прибуток обчислюється з усіх інших сум у перерахованому Звіті про фінансовий стан.
  25. Наприкінці першого періоду і в подальші періоди всі складники власного капіталу перераховуються з використанням загального індексу цін з початку звітного періоду або дати внеску, якщо вона була пізніше. Зміни у власному капіталі протягом певного періоду розкриваються відповідно до МСБО 1.

Звіт про сукупний прибуток

26. Згідно з цим Стандартом, необхідно, щоб усі статті у звіті про сукупний прибуток були виражені в одиниці виміру, яка діє в кінці звітного періоду. Тому всі суми треба перерахувати з використанням загального індексу цін, починаючи з дат, коли статті доходів або витрат були первісно відображені у фінансових звітах.

Прибутки або збитки від чистої монетарної позиції

27. У період інфляції суб'єкт господарювання, який утримує перевищення монетарних активів над монетарними зобов'язаннями, втрачає купівельну спроможність, а суб'єкт господарювання, який має перевищення монетарних зобов'язань над монетарними активами, збільшує купівельну спроможність тією мірою, якою активи та зобов'язання не індексуються відповідно до зміни цін. Цей прибуток або збиток від чистої монетарної позиції можна визначити як різницю в результаті перерахування немонетарних активів, власного капіталу і статей звіту про прибутки та збитки, а також у результаті коригування індексованих активів і зобов'язань. Прибуток або збиток можна оцінити шляхом застосування зміни загального індексу цін до середньозваженої для певного періоду різниці між монетарними активами і монетарними зобов'язаннями.
28. Прибуток або збиток від чистої монетарної позиції включаються до прибутку або збитку. Коригування цих активів і зобов'язань, індексованих відповідно до зміни цін, здійснене згідно з параграфом 13, згортається з прибутком або збитком від чистих монетарних позицій. Інші статті звіту про прибутки та збитки (такі як дохід від відсотків та витрати на відсотки, курсові різниці, пов'язані з інвестуванням або запозиченням коштів) також стосуються чистої монетарної позиції. Хоча такі статті розкриваються окремо, корисно подавати їх разом з прибутком або збитком від чистих монетарних позицій у звіті про сукупний прибуток.

Фінансові звіти за поточною собівартістю

Звіт про фінансовий стан

29. Статті, виражені за поточною собівартістю, не перераховуються, оскільки вони вже виражені в одиниці виміру, яка діє на кінець звітного періоду. Інші статті в балансі перераховуються відповідно до параграфів 11-25.

Звіт про сукупний прибуток

30. До перерахування звіт про сукупний прибуток, складений за поточною собівартістю, як правило, охоплює витрати, які є поточними на час, коли відбулися операції або події, що лежать у їхній основі. Собівартість реалізованої продукції та амортизація відображаються за поточною собівартістю на час використання; витрати на продаж та інші витрати відображаються в їхніх грошових сумах, коли вони здійснюються. Таким чином, усі суми треба перерахувати в ту одиницю виміру, яка діє на кінець звітного періоду, із застосуванням загального індексу цін.

Прибутки або збитки від чистої монетарної позиції

31. Облік прибутків або збитків від чистої монетарної позиції обліковується відповідно до параграфів 27 та 28.

Податки

32. Перерахування фінансових звітів відповідно до цього Стандарту може призвести до різниць між балансовою вартістю окремих активів та зобов'язань, відображеною у Звіті про фінансовий стан, та їхніми податковими базами. Ці різниці відображаються в обліку відповідно до МСБО 12 „Податки на прибуток”.

Звіт про рух грошових коштів

33. Цей Стандарт вимагає, щоб усі статті звіту про рух грошових коштів були виражені в одиниці виміру, яка діє в кінці звітного періоду.

Відповідні дані

34. Відповідні дані для попереднього звітного періоду, незалежно від того, чи базувалися вони на підході за історичною собівартістю, чи за поточною собівартістю, перераховуються із застосуванням загального індексу цін так, щоб порівняльні фінансові звіти були подані в одиниці виміру, яка діє на кінець звітного періоду. Інформація, яка розкривається про більш ранні періоди, також виражається в одиниці виміру, яка діє на кінець звітного періоду. З метою подання порівняльних сум в іншій валюті подання застосовуються параграфи 42 б) і 43 МСБО 21.

Консолідовані фінансові звіти

35. Материнське підприємство, яке звітує у валюті країни з гіперінфляційною економікою, може мати дочірні підприємства, які також складають звіти у валюті країни з гіперінфляційною економікою. Фінансові звіти будь-якого такого дочірнього підприємства необхідно перерахувати із застосуванням загального індексу цін країни, у валюті якої воно складає звіти, до включення в консолідовані фінансові звіти, які випускає материнське підприємство. Якщо таке дочірнє підприємство є зарубіжним, то його перераховані фінансові звіти переводяться за курсом при закритті.

Фінансові звіти дочірніх підприємств, які не звітують у валюті країни з гіперінфляційною економікою, розглядаються відповідно до МСБО 21.

36. Якщо консоліднуються фінансові звіти з різними звітними датами, то всі статті (як монетарні, так і немонетарні) необхідно перерахувати в одиницю виміру, яка діє на дату консолідованих фінансових звітів.

Вибір та використання загального індексу цін

37. Перерахунок фінансових звітів згідно з цим Стандартом вимагає використання загального індексу цін, який відображає зміни загальної купівельної спроможності. Вважається за краще, щоб усі суб'єкти господарювання, що складають звіти у валюті однієї країни, використовували той самий індекс.

ПОСТГІПЕРІНФЛЯЦІЙНА ЕКОНОМІКА

38. Коли економіка країни перестає бути гіперінфляційною і суб'єкт господарювання припиняє складати та подавати фінансові звіти відповідно до цього Стандарту, йому слід розглядати суми, виражені в одиниці виміру, яка діяла наприкінці попереднього звітного періоду, як основу балансової вартості в подальших фінансових звітах.

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

39. Слід розкривати таку інформацію:
- а) факт, що фінансові звіти і відповідні дані для попередніх періодів були перераховані згідно зі зміною загальної купівельної спроможності функціональної валюти і, як наслідок цього, виражені в одиниці виміру, яка діє на кінець звітного періоду;
  - б) чи базуються фінансові звіти на історичній чи на поточній собівартості;
  - в) ідентичність та рівень індексу цін на дату балансу і зміни індексу протягом поточного та попереднього звітного періодів.
40. Розкриття інформації, якої вимагає цей Стандарт, необхідне для пояснення основи, на якій розглядається вплив інфляції у фінансових звітах. Розкриття інформації призначене також для надання іншої інформації, потрібної для розуміння цієї основи та остаточних сум.

ДАТА НАБРАННЯ ЧИННОСТІ

41. Цей МСБО набирає чинності для фінансових звітів, що охоплюють період з 1 січня 1990 р. або пізніше.